

Antwoord op Statenvragen PS 2025-321

De leden van
Provinciale Staten

Beantwoording schriftelijke Statenvragen Statenlid Leonie Jorna van GroenLinks, Jan Daenen van de PvdA, Danielle van de Weerd van de PvdD en Carla Claassen van de SP over Lelietecultuur in Gelderland

Ingevolge het bepaalde in artikel 39 van het Reglement van Orde Provinciale Staten van Gelderland doen wij u hieronder het antwoord van ons college op de vragen van Leonie Jorna toekomen.

Vraag 1: Hoe kijken Gedeputeerde Staten aan tegen deze uitspraken van de RvS?

Antwoord: We kennen de uitspraken en beoordelen op dit moment wat dit voor de provincie Gelderland betekent.

Vraag 2: Hoe kijken GS aan tegen deze signalen uit de provincie Gelderland van bezorgde inwoners?

Antwoord: Wij begrijpen de zorgen van inwoners. Wij hebben op dit moment verzoeken en meldingen van bezorgde inwoners en andere partijen in behandeling. Wij houden bij de afhandeling daarvan rekening met alle belangen die spelen.

Vraag 3: Hebben GS contact met deze bezorgde inwoners en regio's? En met de telers? En met belangenorganisaties? Hoe verlopen deze contacten?

Antwoord: Voor zover mogelijk hebben wij contact gelegd met alle betrokken partijen. Gezien de complexiteit van het onderwerp, is het niet mogelijk om met alle partijen even intensief contacten te onderhouden. Waar contact gelegd is, verloopt het constructief.

Vraag 4: Hebben GS contact met gemeenten, waterschappen en andere decentrale overheden over deze zorgen en gevolgen en mogelijkheden om mens en natuur te beschermen?

Antwoord: Ja, wij hebben contact met decentrale overheden hierover.

Vraag 5: Zo nee, is het college wel bereid om een rol te spelen naar haar inwoners, medeoverheden, bedrijven? En welke rol is dat dan?

Antwoord: Zie het antwoord op de vorige vraag.

Vraag 6: Is het college ervan op de hoogte dat een aantal gemeenten een verbod op de lelieteelt willen instellen dan wel onderzoeken of dit mogelijk is, en zo ja, hoe kijkt GS hier tegenaan? Ziet GS nog een rol om te onderzoeken of dit niet beter op provinciaal niveau opgepakt kan worden, gezien de rol die de provincie heeft in de bescherming van natuur en Natura2000?

Antwoord: Het is aan gemeenten om een verbod op bepaalde teelten in te stellen. Op basis van het principe “decentraal tenzij” zijn wij van mening dat het gemeentelijk niveau het juiste niveau is voor het bepalen of een (lokaal) verbod op teelten nodig is. Gemeenten beschikken over de instrumenten en bevoegdheden die nodig zijn om dit te kunnen doen. Mochten wij signalen ontvangen over een waterbed-effect met betrekking tot de inzet van gewasbeschermingsmiddelen, zullen wij onze rol heroverwegen. De rol, verantwoordelijkheden en de bevoegdheden die wij als provincie hebben voor natuur en Natura 2000-gebieden, volgt uit een ander kader. Wij beoordelen ons handelen vanuit onze eigen kaders en zien op dit moment geen aanleiding om dit van gemeenten over te nemen.

Vraag 7: Welke acties hebben GS ingezet n.a.v. de uitspraak van de RvS over het gebruik van bestrijdingsmiddelen bij lelieteelt en de gevolgen hiervoor op de gezondheid van inwoners en Natura 2000-gebieden? En welke consequenties heeft deze uitspraak voor de vergunningverlening (Flora en Fauna-activiteit)?

Antwoord: Wij zijn de impact en gevolgen van de uitspraak van de Raad van State voor Gelderland aan het onderzoeken. De uitspraak van de Raad van State gaat over Natura 2000-gebieden en niet over de gezondheid van inwoners. Behalve het bestuderen van de gevolgen van de uitspraak zijn we in contact met belanghebbenden en andere overheden zoals blijkt uit de antwoorden op de voorgaande vragen. De consequenties voor de vergunningverlening zijn vooralsnog niet duidelijk.

Vraag 8: Is inzichtelijk wat de schade is in Gelderland (gezondheid, milieu en natuur) door het gebruik van deze bestrijdingsmiddelen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord: Er is geen totaaloverzicht van de invloed of aanwezigheid van gewasbeschermingsmiddelen in Gelderland. Voor sommige thema's wordt er wel onderzoek uitgevoerd. Bijvoorbeeld voor grondwater en oppervlaktewater (KRW) is wel bekend dat deze middelen aangetroffen worden. Aanwezigheid vaststellen is een eerste stap. Gevolgen of schade constateren is een volgende stap. De complexiteit van het onderwerp maakt dat onderzoek dat leidt tot een totaaloverzicht op provinciaal niveau niet is gestart. Het RIVM onderzoekt de gezondheidseffecten van blootstelling aan bestrijdingsmiddelen bij omwonenden. Vanwege blijvende vragen over gezondheidseffecten loopt er tot 2031 een meerjarig vervolgonderzoek. Wij zijn ons ervan bewust dat er nog vragen bestaan over mogelijke gezondheidseffecten van deze middelen. Met het afwegingskader van het voorzorgsbeginsel kunnen we bepalen wanneer we actie moeten ondernemen om gezondheid en milieu te beschermen, juist bij wetenschappelijke onzekerheid. De verdere invulling van dit beginsel krijgt een plek in de Omgevingsvisie.

Datum

11 juni 2025

Zaaknummer

2025-005574

Blad

3 van 4

Vraag 9: Wordt er wel actie ondernomen om dit inzichtelijk te maken, bijvoorbeeld door een onderzoek hierna uit te voeren? Zo nee, waarom niet?

Antwoord: Zie antwoord op vraag 8.

Vraag 10: Welke rol zien GS voor zich en bent u bereid om op te pakken om de schadelijke effecten van de lelieteelt aan te pakken in Gelderland?

Antwoord: Hierop zijn wij ons aan het beraden als het gaat om de, veronderstelde, schadelijke effecten die binnen onze kaders vallen. Zie antwoorden op vraag 1, 5 en 6.

Vraag 11: Onlangs hebben GS een verbod op bloembollenteelt ingesteld nabij Gelderse drinkwatergebieden. Zijn GS voornemens om te onderzoeken in hoeverre het Omgevingsplan oplossingen biedt voor het voorkomen van (niet biologische) lelieteelt, dan wel andere bollenteelt om gezondheidsschade, milieuschade en schade aan Natuur/Natura2000 te voorkomen, verdergaand dan alleen bescherming van ons drinkwater?

Antwoord: Het Omgevingsplan is de bevoegdheid van gemeenten. Zoals bij vraag 6 geantwoord is het verbieden van teelten in het Omgevingsplan aan gemeenten. De omgevingsverordening is een Provinciaal middel wat is gebruikt om niet-biologische bloembollenteelt te verbieden in grondwaterbeschermingsgebieden. Dit is een van de instrumenten die wij tot onze beschikking hebben en indien nodig inzetten. Op dit moment zijn ons nog aan het beraden op wat de uitspraak van de Raad van State voor de provincie betekent. Welke instrument het beste past moet nog blijken.

Vraag 12: Hoe verhoudt het onderzoek naar voedselzekerheid van de WUR zich tot het telen van lelies en andere niet eetbare producten en bloembollen, waarvoor agrarische grond wordt gebruikt?

Antwoord: De WUR-verkenning voedselzekerheid richt zich onder meer op de hoeveelheden agrarische productie in relatie tot de vraag, en schetst vervolgens drie mogelijke scenario's voor het sturen op voedselzekerheid. In het onderzoek wordt inderdaad genoemd dat teelt van lelies, bloembollen etc. ten koste gaat van landbouwgrond die ook voor voedselproductie kan worden ingezet, en wordt opgemerkt dat landbouwgrond steeds schaarser wordt. Het sturen op landgebruik is dan ook één van de opties die de WUR in de verkenning noemt.

Vraag 13: Hebben GS inmiddels (i.v.m. toezegging 24T202) ook een beeld van de mate waarin de komst van intensieve plantaardige teelten naar bufferzones rondom Natura 2000-gebieden en KRW-lichamen de gewenste extensivering van de rundveehouderij verhindert? En ziet ze hierin een extra reden om genoemde teelten uit deze zones te weren? Zo niet, hoe legt het college aan veehouders rondom Natura2000-gebieden uit dat de gronden die nodig zijn om te extensiveren, gebruikt worden voor intensieve sierteelten?

Antwoord: Nee, hier hebben wij geen beeld van. We merken op, dat extensivering in de vorm van een lagere veebezetting per hectare ook kan plaatsvinden door afname van het aantal stuks vee in een gebied. Beëindigingsregelingen kunnen dus extensivering tot gevolg hebben, ook als

Datum

11 juni 2025

Zaaknummer

2025-005574

Blad

4 van 4

een deel van de grond een andere teelt krijgt. Zie antwoord op vraag 6. Het eventueel verbieden van teelten laten wij over aan gemeenten.

Vraag 14: Bent u bereid om bij het ministerie van LNV op aan te dringen in de LBV(+) een clausule op te nemen die verhindert dat stoppende veehouders hun gronden aanbieden aan intensieve plantentelers?

Antwoord: De LBV en de LBV+-regelingen zijn reeds gesloten. De voorwaarden kunnen niet terugwerkend aangepast worden.

Vraag 15: Bent u bereid om te onderzoeken en in overleg te treden om ook te kijken hoe we de bollenteelt wel toekomstbestendig kunnen maken, bijvoorbeeld door om te schakelen naar biologische bloementeelt? Zien GS in dat kader ook mogelijkheden om deze telers vervolgens te ondersteunen hierin, om ze een toekomstperspectief te bieden?

Antwoord: Onderzoek naar dit onderwerp is niet onze taak. Het ctgb gaat over de toelating van gewasbeschermingsmiddelen. Gewasbeschermingsmiddelen worden in toenemende mate verboden. Wij steunen het versneld toelaten van groene gewasbeschermingsmiddelen en subsidiëren technieken voor alternatieve gewasbescherming, zoals mechanische onkruidbestrijding. Hiermee kan zowel de sierteelt als andere plantaardige productie verder worden verduurzaamd.

Gedeputeerde Staten van Gelderland

Daniël Wigboldus

- Commissaris van de Koning

Johan Osinga

- Secretaris